

## Questions from a Gabbai Tzedaka

Q

As a gabbai who deals with various tzedaka collections, a few questions have arisen regarding changes in the recipients:

1. May one who intended to give to a certain institution but put the money in the wrong box take out the money and give it to the intended recipient?
2. Money was collected for a certain cause (e.g., pre-Pesach food baskets [Maot Chittim] for Russian Jews) but was not distributed on time. Can it be used for other needs, or do you have to find a way to return it to the donors?
3. What happens if an institution put out a tzedaka box but never came to pick it up?

### 3. צדקה ומשפט פרק ח' סע' ט

יש אומרים שקופות צדקה של מוסדות הקבועות בבתי הרי הן כחצר של הצדקה, וכשנותן לקופה הרי זה כמסר לידי הגבאי (כה).

#### שם הע' כה

... ושאלה מעין זו מצוי בבתי כנסיות שבערב יום הכיפורים או בערב פורים מביאים כמה אנשים קערות ומניחים בביהכנ"ס, והצבור נותנים לפדיון כפרות או למתנות לאביונים, ולמעשה יש הרבה שאינם חוזרים לאסוף הכסף, ונראה שלכתחלה יתנה הגבאי עם המביאים הקופות וכן יפרסמו בפני הצבור, שאם לא יבואו לקחת הקופות או הקערות לזמן פלוני, יתנו המעות למטרה מסוימת של צדקה אחרת, ואז פשוט שמותר לשנות, ואף אם לא התנו, אי אפשר לחייב גבאי ביהכנ"ס לשמור את המעות, ויכולים לשנות וליתן לצדקה מעין מה שכתוב על הקופה, וכמ"ש לעיל.

### 1. שולחן ערוך יורה דעה סי' רנח סע' ו

הנודר צדקה אינו יכול לחזור בו, אלא אם כן נשאל לחכם והתיר לו. ואם הגיע ליד הגבאי, אינו יכול להשאל עליו.

### 2. שולחן ערוך יורה דעה סי' רנט סע' א

האומר: סלע זו לצדקה, או שאומר: הרי עלי סלע לצדקה, והפרישו, עד שלא בא ליד הגבאי יכול לשנותו, בין ללוותו לעצמו בין ללוותו לחבירו, ויפרע אחר תחתיו. הגה: וכן אם הקדיש כלים, יכול למוכרם לפני ג' בקיאים בשומא, ונותן דמיהם לצדקה. (ב"י בשם הגהות מרדכי דכתובות). משבא ליד גבאי, אסור ללוותו, בין לו בין לאחר בין לגבאי. ואם היה הנאה לעניים בעיכוב המעות ביד הגבאי, כדי לעשות לאחרים ליתן, הרי הגבאי מותר ללוותם ולפרעם. הגה: דאין הצדקה כהקדש, ומותר ליהנות ממנה.